

notitie

FORUM STANDAARDISATIE 15 maart 2016
 Agendapunt 4. Open standaarden, lijsten
 Stuknummer 4. Oplegnotitie lijsten

Van:	Stuurgroep open standaarden
Aan:	Forum Standaardisatie
Bijlagen:	A. Discussiedocument RESTful APIs B. Brief Digicommissaris aan gemeente Den Haag over StUF-BG standaard

Ter besluitvorming

*U wordt gevraagd **in te stemmen** met het volgende Forumadvies:*

1. *Het op de lijst wijzigen van het toepassingsgebied van Digikoppeling.*

Ter bespreking

2. *Verkenkend onderzoek naar RestFul API's (zie bijlage A, komt terug in agendapunt 5)*

Ter kennisname

3. *Brief Digicommissaris aan gemeente Den Haag over StUF-BG standaard (zie bijlage B)*
4. *Stand van zaken lopende procedures 'pas toe of leg uit'-lijst*
5. *Stand van zaken update lijst met aanbevolen (gangbare) standaarden*
6. *Stand van zaken ontwikkeling beslisboom*

Ter besluitvorming

1. Het op de lijst wijzigen van het toepassingsgebied van Digikoppeling

Het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd om het toepassingsgebied van de Digikoppeling standaard op de lijst aan te passen conform het voorstel uit de procedure voor het opnemen van Digikoppeling versie 3.0. Het besluit betreft niet het opnemen van de nieuwe versie, maar het aanpassen van het toepassingsgebied.

Over de standaard

Digikoppeling is een standaard voor berichtenuitwisseling en maakt het mogelijk om met en tussen overheden gestructureerd en gecontroleerd berichten uit te wisselen. Digikoppeling 2.0 staat op de 'pas toe of leg uit'-lijst en versie 3.0 is eerder ingediend voor opname. Nieuw aan versie 3.0 is de toevoeging van de standaard WS-RM (Web Services Reliable Messaging). Er zijn echter nog geen gebruikers van deze toevoeging. Eerder is daarom besloten de standaard nog niet op te nemen zolang er geen meerdere succesvolle implementaties van WS-RM conform het Digikoppeling profiel zijn.

Betrokkenen en proces

Eerder heeft een expertbijeenkomst en openbare consultatie plaatsgevonden naar de standaard. Op basis daarvan heeft een aanvullend onderzoek plaatsgevonden naar het huidige gebruik, het toepassingsgebied en de relatie met de ebMS 3.0-standaard. Alle documentatie met betrekking tot deze toets zijn te vinden op de lijst.

<https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/open-standaard/digikoppeling-0>

Op dit moment wordt naar het huidige gebruik van WS-RM en de behoefte aan WS-RM onderzoek gedaan door de beheerorganisatie Logius in opdracht van de afnemersraad van Digikoppeling. Dit onderzoek is nog niet afgerond en eerst moeten er succesvolle implementaties zijn. Hier hoeven we niet op te wachten om wel het toepassingsgebied van Digikoppeling aan te passen. Deze is tijdens de procedure aangescherpt in overeenstemming met de betrokkenen.

Advies en gevraagd besluit

Tijdens de openbare consultatie en het aanvullende onderzoek kwam naar voren dat het toepassingsgebied van Digikoppeling te ruim is omschreven en ingeperkt zou moeten worden tot 'gegevensuitwisseling waarbij tweezijdige authenticatie vereist is'. Het aanscherpen van het toepassingsgebied neemt deze onduidelijkheid weg.

Het huidige toepassingsgebied van Digikoppeling is:

"Voor geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen. DK WUS-standaard voor de bevraging van informatiesystemen en de DK GB-standaard voor de uitwisseling van grote berichten."

Het toepassingsgebied is in de procedure voor Digikoppeling 3.0 aangescherpt en kan nu al worden aangepast op de lijst. Aan het Forum wordt daarom gevraagd om in te stemmen met het aanpassen van het toepassingsgebied naar:

'Pas toe of leg uit' is van toepassing op alle digitale gegevensuitwisseling met behulp van gestructureerde berichten:

- *die plaatsvindt met voorzieningen die onderdeel zijn van de GDI, waaronder de basisregistraties, of*
- *die sectoroverstijgend is.*

Uitgezonderd is de verplichting tot het gebruik van NEN3610 (geo-standaarden) en de gevallen waarin de aanbieder van gegevens vaststelt dat er geen noodzaak bestaat om de afnemer van de gegevens te authenticeren.

Voorbeeld 1: Wanneer wel Digikoppeling gebruiken

Digikoppeling bestaat uit koppelvlakstandaarden die logistieke afspraken bevatten voor berichtenuitwisseling tussen overheden. Hierdoor is veilige en betrouwbare berichtuitwisseling mogelijk met eenduidige afspraken. Zo moet je Digikoppeling gebruiken op het moment dat er gegevens uit basisregistraties worden uitgewisseld. Het gaat hier immers om persoonsgegevens en privacy gevoelige data. Zodoende weet de andere partij dat er sprake is van een veilige en betrouwbare verbinding.

Voorbeeld 2. Wanneer niet nodig om Digikoppeling te gebruiken

Bij gebruik van gegevens van een overheid door een andere overheid waarbij tweezijdige authenticatie niet is vereist, is het niet verplicht om Digikoppeling toe te passen. Ter illustratie: een overheidsaanbieder van open data heeft vaak geen behoefte om de identiteit van afnemers vast te stellen. Het streven is namelijk zoveel mogelijk gebruikers. Afnemers van die open data kunnen wel de behoefte hebben om de authenticiteit van de bron (de aanbieder) vast te stellen. In een dergelijk scenario is uitwisseling via Digikoppeling niet vereist en is een verplichting juist een belemmering. Volstaan kan worden met eenzijdige authenticatie, bijvoorbeeld op basis van TLS.

Ter bespreking

2. Toelichting op het verkennend onderzoek naar RestFul API's (komt terug in agendapunt 5)

Voor allerlei problemen en toepassingen zijn er steeds meer programma's en apps die je helpen. Je huis zorgt met 'slimme' apparaten dat de temperatuur aangenaam is. Je navigatiesysteem past routes aan op basis van actuele verkeersinformatie. En via Instagram kan je foto's direct delen via andere platforms. Hiervoor is het nodig dat informatie snel en eenvoudig wordt uitgewisseld. Dit vraagt om efficiënte koppelingen tussen systemen. Deze koppelingen tussen systemen worden vaak via APIs gerealiseerd gebaseerd op het REST-architectuurprincipe.

Een Application Programming Interface (API) is een combinatie van technische bestanden, documentatie en andere ondersteuning die helpen bij het aanroepen van externe applicaties. Een API wordt gepubliceerd door de softwareontwikkelaar zodat andere ontwikkelaars weten hoe de software te koppelen aan de eigen software. Het is daarmee geen standaard, maar eerder een handleiding die kan worden gebruikt voor machine-tot-machine-koppeling. APIs zijn vaak gebaseerd op 'REST' wat een architectuurconcept is of op SOAP/WSDL.

In de praktijk wordt het REST-principe voor informatieuitwisseling vaak tegenover de SOAP / WSDL-standaarden geplaatst. Hierbij staat REST voor gebruiksvriendelijkheid, snelheid en innovatie en SOAP / WSDL voor formaliteit, betrouwbaarheid en complexiteit. Hoe om te gaan met APIs is dan ook een discussie die regelmatig terugkomt bij het Forum. Opmerkingen die dan langskomen zijn dat RESTful APIs de rol van standaarden vervangen of dat de standaarden op de lijst 'ouderwets' zijn en met name gericht op SOAP / WSDL. De standaarden op de lijst zijn over het algemeen te combineren met de REST-principes maar wel veelal XML-standaarden die vaak gebruikt worden in combinatie met SOAP.

Dat deze discussie ook het Forum raakt is overigens niet zo vreemd, omdat het direct aansluit op vraagstukken over interoperabiliteit en gegevensuitwisseling. Het verdient dan ook de aanbevelingen dat het Forum aandacht heeft voor deze vernieuwende ontwikkeling en bij het verplichten van standaarden meer oog heeft voor de praktische implementatie van de standaarden in de praktijk. Om dus meer inzicht te krijgen op de ontwikkeling rondom RESTful APIs en de impact hiervan op de standaarden van de lijst is deze notitie opgesteld en zijn onderstaande aanbevelingen geformuleerd die het Forum kan oppakken.

1. Toetsen Standaarden: Het Forum kan op eigen initiatief de standaarden Oauth en Odata toetsen voor opname op de lijst met standaarden.
2. Kwaliteitstoets: enkele standaarden van de lijst zouden getoetst kunnen worden in hoeverre ze aansluiten en geschikt zijn voor REST. Dit zou samen met de beheerorganisaties moeten worden opgepakt en worden geanalyseerd.
3. Handreiking RESTful APIs: Het Forum heeft eerder handreikingen gepubliceerd over WEB of APP en Authenticatieniveaus. APIs sluiten nauw aan op het uitwisselen van gegevens en interoperabiliteit. Het ligt dan ook voor de hand om ook over dit thema een handreiking te publiceren en in te gaan op hoe overheden RESTful API moeten publiceren. Wel zal eerst onderzocht moeten of hier behoefte aan is.

Frank Terpstra van Enable-U gaat dieper in op deze ontwikkeling (zie agendapunt vijf) en zal bijgevoegde onderzoek presenteren.

Ter kennisname

3. Brief Digicommissaris aan gemeente Den Haag over StUF-BG standaard Ingekomen brief van de Gemeente Den Haag

In opdracht van de gemeente Den Haag heeft de Software Improvement Group (SIG) onderzocht of StUF op het gebied van interoperabiliteit, kostenreductie, marktwerking en innovatie voldoende ondersteuning biedt. Naar aanleiding van het rapport heeft de Gemeente Den Haag een brief opgesteld gericht aan de Digicommissaris, de Directie Digitalisering en Informatisering Overheid van BZK en het Forum Standaardisatie met onder andere het verzoek om StUF-BG van de lijst te verwijderen en een onderzoek te starten naar een overheidsbrede standaard voor uitwisseling van basisgegevens.

Deze brief is tijdens de vorige Forum-vergadering besproken. Bas Eenhoorn, de Digicommissaris, heeft een reactie op de brief verstuurd aan de gemeente Den Haag, dit in samenspraak met de andere geadresseerden (de heren Luitjens en Oberendorff). De brief van de digicommissaris is ter kennisname bijgevoegd.

Met betrekking tot een mogelijke hertoetsing van StUF is de aanpak om eerst de uitkomsten van de pilot af te wachten. Binnen deze pilot die wordt uitgevoerd door de regiegroep Gegevens- en berichtenstandaarden worden diverse verbeterpunten

opgepakt die ook in het SIG-onderzoek naar voren zijn gekomen. Ook de gemeente Den Haag is bij deze pilot betrokken. De uitkomsten kunnen aanleiding geven om de standaard opnieuw te toetsen voor de lijst. Overigens is tijdens de vorige Forum-vergadering wel afgesproken om de informatie van StUF op de lijst te actualiseren en aan te scherpen.

4. Stand van zaken lopende procedures 'pas toe of leg uit'-lijst

Tijdens de vorige Forumvergadering is besloten om de standaarden Starttls in combinatie met Dane (emailbeveiliging), de Aquo-Standaarden (watermanagement) en NTA9040 (ondernemingsdossier) in procedure te nemen voor de lijst met standaarden.

Voor Starttls in combinatie met Dane betreft het een nieuwe opname op de lijst. Voor de Aquo-standaarden een nieuwe versie samen met een aanvraag voor uitstekend beheer. Voor NTA9040 betreft het een verwijdering van de lijst met standaarden.

Op dit moment hebben de expertbijeenkomsten plaatsgevonden en loopt de openbare consultatie. Tot 16 maart a.s. kan iedereen reageren op de adviezen van de expertgroepen. De expertadviezen en meer informatie over de procedure is te vinden op onze pagina over de [huidige openbare consultatie](#). Bij dezen het verzoek om de openbare consultatie ook binnen uw organisatie te verspreiden.

5. Stand van zaken update lijst met aanbevolen (gangbare) standaarden

Er loopt een onderzoek of er standaarden toegevoegd moeten worden aan de lijst met aanbevolen standaarden of dat standaarden op deze lijst moeten worden bijgewerkt. Op dit moment is inzichtelijk welke standaarden op de lijst moeten worden geüpdatet of verwijderd en welke standaarden kunnen worden toegevoegd. Op het moment dat inzichtelijk is welke standaarden geüpdatet en toegevoegd kunnen worden vanuit het onderzoek naar de beveiligingsstandaarden (zie oplegger adoptie) gaat de gehele set (naar verwachting medio maart) in openbare consultatie.

6. Stand van zaken ontwikkeling beslisboom

Bureau Forum Standaardisatie werkt aan een (online) tool waarmee gebruikers aan de hand van een aantal eenvoudige vragen kunnen inschatten welke standaarden voor hun voorziening of IT-uitvraag relevant zijn.

Deze tool is in betaversie klaar en wordt nu getest met potentiële gebruikers. Oorspronkelijk was de planning om de tool tijdens de Forum-vergadering van 15 maart te presenteren. Omdat de tool nog niet in de nieuwe website is verwerkt, zal de tool op een volgende Forum-vergadering worden gepresenteerd.